

Fyzická ostraha

14.2.2019

Policing (policejní činnost, bezpečnostní činnost?)

- Crawford a Lister - policing jako regulační funkce, jejímž centrálním účelem je podpora a prosazování obecně uznávaných norem a pravidel a ochrana řádu v daném sociálním systému – nezadatelná funkce autorit uplatnit v nezbytných případech donucovací prostředky proti občanům a majetku.
- Shearing - policing jako zachování míru, respektive zachování stávajícího stavu a vykonávání běžných činností tak, aby lidé a majetek byly chráněni před neoprávněnými zásahy, které by narušovaly bezpečné provádění jejich obchodních a jiných záležitostí .
- Minaar – policing jako:
  - regulační proces užívající specifické orgány veřejných úřadů
  - exkluzivní činnost policie spojená s aktivitami jiných agentur, komunit, obchodních subjektů a občanů široce podřízených této prioritní aktivitě
  - jádrová sada aktivit odlišitelná od ostatních forem regulace a sociální kontroly
  - udržování pořádku založené na tradičních policejních funkcích ochrany společnosti, a to skrze vyšetřování, prevenci kriminality a pravidelné hlídkování
  - vládnutí prostřednictvím komplexní sítě navzájem propojených agentur a institucí, které posunují kontrolu zpět ke komunitě a stávají se více proaktivní směrem k potřebám lidí, avšak stále operující pod „deštníkem“ regulačních požadavků, procedur a procesů

Typologie policing

Loader:

- Policing by government (vládní policing): domácí policejní složky, řízení systému CCTV
- Policing through government (policing prostřednictvím vlády): outsourcing některých oblastí na soukromé subjekty (př. Fotbalové kluby), nebo např. servis CCTV, který je provozován policií
- Policing above government (nadmárodní policing): různé formy nadnárodní policejní spolupráce např. v rámci EU, iniciativy zaměřené na výměnu zkušeností apod.
- Policing beyond government (policing v soukromém sektoru/private policing): souvisí s rozvojem soukromého bezpečnostního sektoru jak v oblasti policing, tak v oblasti bezpečnostních systémů. Najímání soukromých společností na hlídání letišť, obchodních center apod.
- Policing below government (nevládní policing): sousedské hlídky, občanské hlídky, vigilantismus.

Public vs. private policing

Teoretický přístup k budoucímu vývoji policing – Johnston/Shearing, Jones/Newburn, Garland, Boutellier:

- **Pluralistický přístup** - polycentrická/uzlová síť bezpečnostních opatření, která mohou být veřejná, privátní. Policing tak nebude ani striktně státní záležitostí, ale ani soukromou. Stát si ponechá některé funkce především v oblasti prevence kriminality a soukromé bezpečnostní společnosti budou stále více přebírat funkce, které byly doposud doménou policie.
- **Formalizace sociální kontroly** - privatizace policing je přirozený jev, který je patrný již dlouhou dobu. Růst placené soukromé bezpečnosti reflektuje trend formalizace sociální kontroly. Zvyšování vlastní odpovědnosti, která vedla občany a podniky k uplatnění vlastních opatření proti kriminalitě.
- **Převrácené (postmoderní) bezpečnostní paradigma** - klesající autonomie státních bezpečnostních složek a rostoucí kompetence nestátní bezpečnostních aktérů. Tzn., že hlavním garantem bezpečnosti budou občané, zájmové skupiny, sousedské hlídky, soukromé bezpečnostní agentury a do jisté míry i státní policie. Nicméně společnost jako taková by měla být zodpovědná za bezpečnostní otázky a vláda by na požádání měla nabídnout jakousi oporu či zálohu.

Public vs. private policing

Teoretický přístup založený na míře policejní síly – Patten:

- **Racionální volba** - policie je dislokována v závislosti na tom, kolik kriminálních případů či zavinění občanů se v dané komunitě stane.
- **Organizační teorie** - sílu policie ovlivňují organizační faktory, které mohou ovlivnit dislokaci policejních složek, a to v závislosti např. na rozpočtovém procesu, který má přímý dopad na sílu policie. „Soukromí policisté“ jsou tak podle těchto teorií nájímáni na základě racionálnější volby než státní policie, protože role soukromých policistů v korporacích nebo neziskových organizacích je „managovat“ risk, zabraňovat nežádoucímu chování a kriminalitě, což de facto snižuje zisk jejich zaměstnavateli .
- **Teorie conflict perspective** - vyšší úroveň sociální kontroly je požadována k udržení ekonomického, politického a sociálního zřízení během ekonomické krize. Policie byla založena, aby chránila bohaté před chudými. Kapitalisti v úvodní fázi průmyslové revoluce spoléhali na soukromé služby, které měly chránit jejich majetek. Mass privat property (masové soukromé vlastnictví), což lze chápat jako zvyšující se počet veřejných aktivit v prostorách soukromých vlastníků. Např. gated communities .
- **Minority threat hypothesis (hypotéza ohrožující menšiny)** - vztah či závislost mezi velikostí minoritní populace a sílou policie. Se zvětšující se velikostí minoritní společnosti v dané jurisdikci, roste i síla, respektive potřeba dislokovat policejní síly. Aktivity soukromých bezpečnostních složek zobrazují existující sociální a ekonomické vztahy
- Zásadním účelem soukromé bezpečnosti je jednat na příkaz konkrétní mocné třídy, aby potlačily marginalizované skupiny, nežádoucí/problémy vytvářející identity a reagovaly na politické a sociální tlaky vyplývající ze strukturálních nerovností širšího ekonomického řádu a udržely tak status quo.
- Místní samosprávy používají celou řadu formálních a kvazi formálních mechanismů sociální kontroly, včetně užití soukromé služby, aby zvládly nežádoucí či marginalizovanou společnost (u nás asi sociálně vyloučenou)

Rozdělení FO

- Dle způsobu zajištění
  - Vlastní zaměstnanci (proprietary/in house security)
  - Smluvní zajištění (contracted/outsourced security)
  - kombinovaná
- Dle časové působnosti
  - Nepřetržitá
  - Vázaná na pracovní dobu
  - Nárazová/namátková
- Dle rozsahu výkonu
  - Propustková/stacionární
  - plášťová
  - Celoplošná/dohledová (PCO)
  - Recepční služba
  - Obsluha zařízení technické ochrany
  - Zásahové jednotky
  - Dozorová služba
  - Bezpečnostní a organizátorské služby
  - Pochůzková činnost
  - Aktivní víceúčelová
- Dle výstroje a vybavení
  - Ozbrojená/neozbrojená
  - Veřejná/skrytá

Personální zajištění FO

- Jaký je optimální počet?
  - Závislost na velikosti a provozu objektu
  - Závislost na požárně bezpečnostním řešení stavby
  - Závislost na finančních možnostech provozovatele objektu
  - Závislost na individuálním bezpečnostním posouzení objektu

Právní úprava FO v ČR

- Ochrana osob a majetku jako koncesovaná živnost
  - Živnostenské oprávnění na základě živnostenského zákona (Ministerstvo průmyslu a obchodu)
  - Podmínky získání živnosti
    - **a)** vysokoškolské vzdělání, nebo
    - **b)** vyšší odborné vzdělání právnického, bezpečnostního nebo obdobného zaměření, nebo
    - **c)** střední vzdělání s maturitní zkouškou v oboru bezpečnostním nebo právním a 3 roky praxe v oboru, nebo
    - **d)** střední vzdělání s maturitní zkouškou, 3 roky praxe v oboru a osvědčení o rekvalifikaci nebo jiný doklad o odborné kvalifikaci pro příslušnou pracovní činnost vydaný zařízením akreditovaným podle zvláštních právních předpisů, zařízením akreditovaným Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, nebo ministerstvem, do jehož působnosti patří odvětví, v němž je živnost provozována, nebo
    - **e)** střední vzdělání s maturitní zkouškou, 3 roky praxe v oboru a profesní kvalifikace pro činnost strážný podle zvláštního právního předpisu
- Kvalifikace strážný
  - Ministerstvo vnitra jako autorizující orgán
  - Tříčlenná komise složená z autorizovaných osob
  - Kvalifikační standardy
    - Provádění ochrany a ostrahy majetku a osob
    - Obsluhování technických bezpečnostních systémů
    - Uplatňování zásad součinnosti se složkami IZS
    - Aplikování právních základů bezpečnostní činnosti
    - Kontrola osob a vozidel na vrátnicích
    - Kontrolní činnost ve střežených objektech
    - Dozor v objektech a na veřejných prostranstvích
    - Provádění jednoduchých úkonů k zajištění a obnovení bezpečnosti a ke snížení ztrát na majetku a zdraví osob
    - Používání věcných bezpečnostních prostředků
    - Vedení dokumentace o ostraze
  - Ochrana osob a majetku jako živnost jejíž výkon je podnikatel povinen zajistit pouze fyzickými osobami splňujícími odbornou způsobilost
  - Odborná způsobilost
    - **a)** vysokoškolské vzdělání, nebo
    - **b)** vyšší odborné vzdělání právnického, bezpečnostního nebo obdobného zaměření, nebo
    - **c)** střední vzdělání s maturitní zkouškou v oboru bezpečnostním nebo právním, nebo
    - **d)** střední vzdělání s maturitní zkouškou a osvědčení o rekvalifikaci nebo jiný doklad o odborné kvalifikaci pro příslušnou pracovní činnost vydaný zařízením akreditovaným podle zvláštních právních předpisů, zařízením akreditovaným Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, nebo ministerstvem, do jehož působnosti patří odvětví, v němž je živnost provozována, nebo
    - **e)** profesní kvalifikace pro činnost strážný podle zvláštního právního předpisu, nebo
    - **f)** doklad o uznání odborné kvalifikace podle zvláštního právního předpisu

Právní úprava FO v ČR

- Pracovní právo
  - Zaměstnanci jsou povinni v souladu s platnými zákony a předpisy podle pokynů svých nadřízených konat osobně práce podle pracovní smlouvy ve stanovené pracovní době a plnit pracovní povinnosti
  - Minimální mzda/plat
    - 13.350 Kč/měsíc
    - 79,80 Kč/hod
  - Pracovněprávní vztah
    - Pracovní smlouva
      - Nerovnoměrná vs. rovnoměrná pracovní doba
      - Zkrácená vs. kratší pracovní doba
    - Dohoda o pracovní činnosti (4 hod/den)
    - Dohoda o provedení práce (300 hod /rok)
  - Zákonné přestávky
    - Přestávka na jídlo a oddech
    - Bezpečnostní přestávky
    - Přestávky mezi směny (11 a 35 hod)
  - Práce přesčas
    - 8 hodin týdně a 150 hodin ročně
    - Po dohodě 416 hodin ročně

Zákon o soukromých bezpečnostní činnosti

- Existuje pouze návrh zákona o soukromé bezpečnostní činnosti
- Kategorizace bezpečnostních služeb
  - Ostraha majetku a osob
  - Činnost soukromých detektivů
  - Převoz hotovosti a cenin
  - Technická služba k ochraně osob a majetku
  - Bezpečnostní poradenství
- Nutnost licence vydané Ministerstvem vnitra na dobu určitou
  - Fyzická osoba - dosažení věku 21 let, způsobilost k právním úkonům, bezúhonnost, spolehlivost, negativní lustrační osvědčení, odborná způsobilost.
  - Právník osoba – fyzická osoba + nezbytnost transparentnosti vlastnické struktury a podmínka, že její obchodní firma nemůže vzbudit dojem, že jde o instituci, která plní úkoly veřejné správy.
  - zapojení BIS spočívající ve vyjádření k vydání licence.
- Vlastní ochrana
  - Osoby, které nemají předmětem své činnosti bezpečnostní službu, budou moci vykonávat tzv. vlastní ochranu = výkon bezpečnostní činnosti pro vlastní potřebu zaměstnavatele, pokud není (bezpečnostní činnost) předmětem jeho podnikatelské činnosti a je vykonávána alespoň jednou osobou v pracovněprávním nebo obdobném vztahu k zaměstnavateli. Vlastní ochrana nebude podléhat licenčnímu řízení, nýbrž bude stačit registrace u Ministerstva vnitra ČR (dále jen „ministerstvo“). Jedná se o volnější režim než licence.
- Zdravotní způsobilost se vyžaduje pouze u zaměstnance bezpečnostní služby, nikoliv u jejího provozovatele
  - Předpokládá se, že na základě vyhlášky Ministerstva zdravotnictví ve spolupráci s Ministerstvem vnitra bude stanoven seznam tělesných a duševních vad, nemocí nebo stavů, které vylučují zdravotní způsobilost fyzické osoby.
  - Žádné psychotesty
- Odborná způsobilost
  - Kombinace vzdělání, praxe a dílčí kvalifikace
- Návrh zákona vychází z oprávnění podle stávající právní úpravy.

Výhody a nevýhody vlastní vs. soukromé ostrahy

Vlastní zaměstnanci		Soukromá ostraha	
výhody	nevýhody	výhody	nevýhody
Lepší kontrola výdajů	Administrativní zátěž	Paušální fakturace za komplexní balíček služeb	Zákazník má malý prostor na ovlivňování kvality pracovníků
Lepší poměr cena kvalita	Časová náročnost náborových procesů	Veškerá zodpovědnost je na poskytovateli služby	Vysoká fluktuace pracovníků
Kvalitnější zaměstnanci	Zodpovědnost za vlastní zaměstnance	Může být cenově výhodnější	Extra výdaje za neočekávané zásahy
Vysoká loajalita zaměstnanců	Problematická zastupitelnost		Horší poměr cena kvalita
	V závislosti na vybavení zaměstnanců může být finančně méně výhodné		Loajalita vůči zaměstnavateli, nikoliv klientovi
			Nedodržování zákoníku práce

Pravomoci FO

Zákonné limity Strážných nijak nevybočujú z práv a povinností běžného občana. Strážný **má tedy vůči třetím osobám stejné postavení (stejně limity svého jednání), jaké má každá další osoba. Základními normami jsou:**

- **nutná obrana a krajní nouze ve smyslu přestupkovém:** § 24 a 25 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů;
- **nutná obrana ve smyslu trestněprávním:** *čin jinak trestný, kterým někdo odvrací přímo hrozící nebo trvající útok na zájem chráněný trestním zákonem, není trestným činem* (§ 29 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů);
- **krajní nouze ve smyslu trestněprávním:** *čin jinak trestný, kterým někdo odvrací nebezpečí přímo hrozící zájmu chráněnému trestním zákonem, není trestným činem* (§ 28 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů);
- **zadržetí osoby podezřelé:** *osobní svobodu osoby, která byla přistižena při trestném činu nebo bezprostředně poté, smí omezit kdokoli, pokud je to nutné ke zjištění její totožnosti, k zamezení útěku nebo k zajištění důkazů.* (§ 76 odst. 2 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů);
- **nutná obrana a krajní nouze ve smyslu občanskoprávním:** § 14 (svépomoc), § 2901, § 2905 (nutná obrana) a § 2906 (krajní nouze): zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů).

Pravomoci FO

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník § 14 Svépomoc

- (1) Každý si může přiměřeným způsobem pomoci k svému právu sám, je-li jeho právo ohroženo a je-li zřejmé, že by zásah veřejné moci přišel pozdě.
- (2) Hrozí-li neoprávněný zásah do práva bezprostředně, může jej každý, kdo je takto ohrožen, odvrátit úsilím a prostředky, které se osobě v jeho postavení musí jevit vzhledem k okolnostem jako přiměřené. Směřuje-li však svépomoc jen k zajištění práva, které by bylo jinak zmařeno, musí se ten, kdo k ní přikročil, obrátit bez zbytečného odkladu na příslušný orgán veřejné moci.

Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce § 248

- (2) Zaměstnavatel je z důvodu ochrany majetku oprávněn v nezbytném rozsahu provádět kontrolu věcí, které zaměstnanci k němu vnášejí nebo od něho odnášejí, popřípadě provádět prohlídky zaměstnanců. Při kontrole a prohlídce podle věty první musí být dodržena ochrana osobnosti. Osobní prohlídku může provádět pouze fyzická osoba stejného pohlaví.
- **§ 316** Zaměstnanci nesmějí bez souhlasu zaměstnavatele užívat pro svou osobní potřebu výrobní a pracovní prostředky zaměstnavatele včetně výpočetní techniky ani jeho telekomunikační zařízení. Dodržování zákazu podle věty první je zaměstnavatel oprávněn přiměřeným způsobem kontrolovat.

Zákon č. 328/1999 Sb., o občanských průkazech § 15a Nakládání s občanským průkazem

- (1) Občanský průkaz je zakázáno přijímat jako zástavu a odebírat jej při vstupu do objektů nebo na pozemky.
- (2) Je zakázáno pořizovat jakýmkoliv prostředky kopie občanského průkazu bez prokazatelného souhlasu občana, kterému byl občanský průkaz vydán, pokud zvláštní zákon nebo mezinárodní smlouva, kterou je Česká republika vázána, nestanoví jinak.
- (3) Je zakázáno shromažďovat, ukládat, upravovat nebo pozměňovat, předávat, šířit, zveřejňovat, uchovávat, kombinovat, blokovat nebo likvidovat strojově čitelné údaje vedené v občanském průkazu, popřípadě v kontaktním elektronickém čipu, pokud tento zákon nebo zvláštní právní předpis nestanoví jinak.

Zákon č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu

Základní bezpečnostní dokumentace

- Interní směrnice o výkonu služby
- Režimové směrnice
- Směrnice o pohybu klíčů
- Provozní/návštěvní řády
- Požární dokumentace
- Havarijní plán

Směrnice o výkonu služby

- Úvodní ustanovení
- Řídící vztahy
  - Hierarchie v rámci instituce/firmy
  - Stanovení vedoucího směny
- Pracovní doba
- Administrativa
  - Služební knihy
  - Servisní knihy
- Pochůzky
- Manipulace s technickými prostředky
  - Typy zařízení
  - Návody k obsluze
- Povinnosti a oprávnění
  - Obecná oprávnění
  - Oprávnění v rámci instituce/firmy
- Pravidla vystupování (etický kodex)
- Dress code
- Závěrečná ustanovení
- Přílohy:
  - Důležitá telefonní čísla
  - Návod k obsluze sebeobránných prostředků
  - Výběr legislativních ustanovení
  - Manuál řešení krizových situací
  - Manuál převozu cenin....

Režimová směrnice

- Úvodní ustanovení
- Pohyb osob po objektu
  - Pohyb zaměstnanců
  - Pohyb externích pracovníků
  - Pohyb veřejnosti
- Ostraha objektu
  - Účel ostrahy
  - Oprávnění ostrahy
- Evidence zaměstnanců/externistů
- Specifická režimová opatření
  - Clean desk policy
  - Klíčový režim apod.
- Závěrečná ustanovení
  - Mlčenlivost
  - Způsob seznámení se směrnicí
  - Evidence kopií
- Přílohy
  - Důležitá telefonní čísla
  - Manuál řešení krizových situací